

DECIZIE

31 mai 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecători

Tatiana Vieru
Sveatoslav Moldovan
Mariana Pitic
Nicolae Craiu
Oleg Sternioală

examinând recursurile declarate de Ministerul Finanțelor al Republicii
Moldova și Judecătoria Chișinău,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Viorica Puica
împotriva Judecătoriei Botanica, mun.Chișinău, intervenient accesoriu Ministerul
Finanțelor al Republicii Moldova cu privire la constatarea ilegală a refuzului ce ține
de recalcularea salariului, obligarea recalculării salariului și achitării diferenței de
salariu pentru o anumită perioadă,

împotriva deciziei din 23 decembrie 2016 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 29 aprilie 2015, Viorica Puica a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău, intervenient accesoriu Ministerul
Finanțelor al Republicii Moldova solicitând constatarea ca fiind ilegal refuzul
Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău de a recalcula salariul și obligarea pârâtului de
a recalcula și achita diferența de salariu pentru perioada 03 decembrie 2014- 01
aprilie 2015 în mărime de 11830 lei, rezultând din formula 3765,10 lei+459, 90 lei
(diferența între salariul mediu prognozat pe anul 2014-4226 lei și salariul mediu
realizat în anul 2013-3765,10 lei) *3,5*80%.

În motivarea acțiunii, reclamanta a invocat că a fost numită în funcția de
judecător, conform Decretului Președintelui Republicii Moldova nr.978-III din 26
noiembrie 2002 și activează în funcția dată începând cu 03 decembrie 2002. Prin
Decretul Președintelui Republicii Moldova nr. 1310-IV din 26 septembrie 2007 a
fost numită în funcția de judecător până la atingerea plafonului de vârstă.

Menționează că, activează în funcția de judecător 12 ani și 4 luni, iar conform
art. 1,4 din Legea privind salarizarea judecătorilor nr.328 din 23 decembrie 2013,
salariul de funcție al judecătorului se stabilește în funcție de nivelul instanței
judecătorești la care acesta își desfășoară activitatea și de vechimea în funcția de

judecător, aplicând salariul mediu pe economie stabilit anual de Guvern (până la 01 septembrie 2014). În acest sens indică că luând cunoștință de calculul efectuat de contabil, a stabilit că calculul efectuat este greșit.

Susține că, formula după care i se efectuează calculul salariului este incorectă, deoarece conform explicației privind modul de stabilire a salariilor de funcție a judecătorilor, semnată de vice ministru al Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei al Republicii Moldova, conform Legii nr.355 din 23 decembrie 2005 cu privire la sistemul de salarizare în sectorul bugetar, Legea nr.48 din 22 martie 2012 privind sistemul de salarizare a funcționarilor publici, art.20 al Legii salarizării nr.847 din 14.02.2002, pentru judecătorii care la data de 31.08.2014 erau încadrați în sistemul judecătoresc, începând cu 01 septembrie 2014, salariile de funcție se vor stabili în funcție de nivelul instanței judecătorești, vechimea în muncă, cu aplicarea salariului mediu pe economie realizat pe anul 2013, cu achitarea diferenței de salariu până la 01 aprilie 2015.

Declară reclamanta că, judecătorilor aflați în funcție la data intrării în vigoare a Legii nr.146 din 01 septembrie 2014, modificarea din Lege nu trebuie să le înrăutățească situația urmând să le fie compensate diferența de salariu conform Legii menționate.

Precizează că, la adresarea sa către administrația Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău cu cerere de a efectua recalcularea salariului, președintele instanței judecătorești și contabilul au sugerat că ar fi necesar de a prezenta o hotărâre a Consiliului Superior la Magistraturii pentru a face un calcul corespunzător. În acest sens s-a adresat cu cerere către Consiliul Superior la Magistraturii și prin hotărârea Consiliului Superior la Magistraturii nr.89/4 din 10 februarie 2015 a fost acceptată cererea și s-a explicat instanțelor judecătorești că odată cu schimbarea coeficientului de salarizare în legătură cu majorarea vechimii în muncă în funcția de judecător, la calcularea salariului urmează să se respecte cerințele Legii nr.146 din 17 iulie 2014 și Hotărârea Curții Constituționale nr.25 din 06 noiembrie 2014.

Afirmă că, contabilitatea după 03 decembrie 2014 urmează să-i calculeze salariul după formula: $3765,10 + 459,90$ lei (diferența între salariul mediu prognozat pe anul 2014- 4225 lei și salariul mediu realizat pe anul 2013-3765,10 lei, pentru a nu înrăutăți situația judecătorilor care erau în funcție la data de 01 septembrie 2014) $\times 3,5 \times 80\% = 11830$ lei. Conform calculului efectuat în prezent de contabilitate primește cu 1014 lei mai puțin, chiar dacă după 03 decembrie 2014 urma să i se achite un salariu mai mare comparativ cu alți colegi care nu au lucrat 12 ani în funcția de judecător.

La 25 august 2016, reclamanta a depus cerere de concretizare a obiectului acțiunii, solicitând constatarea ca fiind ilegal refuzul Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău privind recalcularea salariului și să fie obligată să achite diferența de salariu, pentru perioada 03 decembrie 2014 – 01 aprilie 2015, în mărime de 3779,46 lei.

Menționează că, suma solicitată de 3779,46 lei ($737,46 \text{ lei} + (1014 \times 3)$), se deduce din informația de pe contul personal al său extras din programul contabil al judecătoriei pe lunile decembrie 2014 – martie 2015, raportată la salariul pe care urma să-l primească: - decembrie 2014 - achitat 7866,18 lei, dar urma să i se achite

8603,64 lei, diferența constituie 737,46 lei; - ianuarie 2015-10816 lei/11830 lei/1014 lei; - februarie 2015 - 10816 lei/11830 lei/1014 lei; - martie 2015-10816 lei/11830 lei/1014 lei.

Prin hotărârea din 13 septembrie 2016 a Judecătoria Ciocana, mun. Chișinău s-a admis acțiunea depusă de Viorica Puica și s-a constatat ca fiind ilegal refuzul Judecătoria Botanica, mun. Chișinău privind recalcularea și achitarea salariului; s-a obligat Judecătoria Botanica, mun. Chișinău să efectueze recalcularea salariului și să-i achite Vioricăi Puica diferența de salariu pentru perioada 03 decembrie 2014 – 01 aprilie 2015 în mărime de 3779,46 lei.

Prin decizia din 23 decembrie 2016 a Curții de Apel Chișinău s-au respins apelurile depuse de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova și Judecătoria Botanica, mun. Chișinău și s-a menținut hotărârea din 13 septembrie 2016 a Judecătoria Ciocana, mun. Chișinău.

La 14 martie 2017, Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova a declarat recurs împotriva deciziei din 23 decembrie 2016 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia și a hotărârii din 13 septembrie 2016 a Judecătoria Ciocana, mun. Chișinău, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie respinse integral pretențiile reclamantei Viorica Puica.

În susținerea recursului s-a invocat că la emiterea actului judecătoresc, instanțele de judecată nu au analizat multilateral și multiaspectual probele aduse de părți în cadrul procesului, nu au respectat cerințele cu caracter imperativ prevăzute de art. 239 și art. 240 Cod de procedură civilă, nu au fost constatate circumstanțele de fapt al pricinii, instanța de judecată a aplicat și a interpretat eronat normele de drept material și nu a examinat pe deplin toate circumstanțele în care se pretinde că calcularea salariului a fost efectuată după o formulă greșită.

Menționează că, rezultând din prevederile art. 241 alin. (2), (5) Cod de procedură civilă, hotărârea judecătorească constă din partea introductivă și partea dispozitivă. În cazurile prevăzute la art. 236 alin. (5), hotărârea judecătorească constă din partea introductivă, partea descriptivă, motivare și dispozitiv. Fiecare parte a hotărârii se evidențiază separat în textul acesteia. În motivare se indică circumstanțele pricinii constatate de instanță, probele pe care se întemeiază concluziile ei privitoare la aceste circumstanțe, argumentele invocate de instanță la respingerea unor probe, legile de care s-a călăuzit instanța. Partea dispozitivă urmează să înglobeze soluția instanței expusă în partea motivantă, pe cale de consecință, aceasta nu poate fi contrară celor argumentate. Hotărârea trebuie să fie certă, completă, corectă, clară, consecutivă, convingătoare și concretă. Circumstanțele și probele constatate în cauză urmează să fie expuse într-o strictă consecutivitate logică. De asemenea, concluziile instanței expuse în partea motivată a hotărârii trebuie să coincidă cu circumstanțele pricinii, constatate pe parcursul dezbaterilor judiciare, în caz contrar hotărârea fiind lovită de nulitate.

Precizează că, motivarea hotărârii constituie una dintre cele mai esențiale garanții împotriva arbitrajului subiectiv judecătoresc, a calității actului de justiție (necon condiționată, certă și deplină - se consideră că hotărârea este susceptibilă acestei calități, în cazul în care se dă răspuns la toate pretențiile înaintate în acțiune iar soluția se întemeiază în strictă conformitate cu prevederile legale). Obligația

motivării se impune în vederea demonstrării faptului că judecătorii au examinat fiecare pretenție sau obiecție pe care părțile au făcut-o, ori, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, orice hotărâre judecătorească să fie motivată, astfel încât justițiabilii să poată observa care dintre argumentele sale au fost acceptate și motivele pentru care unele s-au respins, la fel și norma legală ce a stat la baza soluției judecătorești (cauza Souminen contra Finlandei, hotărâre din 1 iulie 2003, cererea nr. 37801/97).

Opinează că, la caz lipsește motivarea admiterii acțiunii de către instanța de fond și de apel, or, motivarea expusă nu reflectă formula de calcul a salariului judecătorului.

La 14 martie 2017, Judecătoria Chișinău, prin intermediul vicepreședintelui interimar Luiza Gafton, a declarat recurs împotriva deciziei din 23 decembrie 2016 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia și a hotărârii din 13 septembrie 2016 a Judecătoriei Ciocana, mun. Chișinău, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie respinsă integral cererea de chemare în judecată depusă de Viorica Puica.

În susținerea recursului s-a invocat că decizia instanței de apel este neîntemeiată și urmează a fi casată, deoarece au fost aplicate eronat normele de drept material.

Declară că, problema a apărut în legătură cu salarizarea judecătorilor și nu a funcționarilor publici sau a angajaților din sectorul bugetar, în speță fiind aplicabilă Legea nr. 328 din 23 decembrie 2013 privind salarizarea judecătorilor și procurorilor cu modificările și completările ulterioare. Efectuarea calculului după formula indicată în decizia instanței de apel ca și în cazul în care nu ar fi intervenit modificarea introdusă prin Legea nr. 146 din 17 iulie 2014 ar fi condiționat inaplicabilitatea prevederilor legale privind salarizarea judecătorilor.

Opinează că la calcularea salariului judecătorului Judecătoriei Chișinău-Viorica Puica au fost respectate prevederile Legii nr. 328 privind salarizarea judecătorilor, a Legii nr. 146 din 17 iulie 2014 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, a Hotărârii Curții Constituționale nr. 25 din 06 noiembrie 2014 privind controlul constituționalității unor prevederi ale Legii nr. 146 din 17 iulie 2014 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (salarizarea funcționarilor publici din cadrul instanțelor judecătorești și a judecătorilor).

Consideră că, instanța inferioară a adoptat soluția ca rezultat al interpretării eronate a legii, iar concluziile expuse în decizie sunt în contradicție cu circumstanțele pricinii și circumstanțele importante pentru soluționarea pricinii, nu au fost dovedite prin probe veridice și suficiente.

În conformitate cu art. 434 alin.(1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Decizia Curții de Apel Chișinău a fost adoptată la 23 decembrie 2016, iar Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova și Judecătoria Chișinău au declarat recurs la 14 martie 2017.

Materialele pricinii atestă că decizia contestată a fost expediată participanților la proces la 30 ianuarie 2017 (f.d.207), iar Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova a recepționat-o la 10 februarie 2017 (f.d.214-215), însă date despre recepționarea acesteia de către Judecătoria Chișinău, lipsesc.

Astfel, instanța de recurs consideră că recursurile declarate la 14 martie 2017 de către Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova și Judecătoria Chișinău împotriva deciziei din 23 decembrie 2016 a Curții de Apel Chișinău, sunt în termen.

În conformitate cu art. 441 Cod de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Prin încheierea din 12 mai 2017 a Curții Supreme de Justiție completul din 3 judecători a considerat recursurile admisibile și a decis examinarea acestora în fond de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat, prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept material și procedural aplicabile la soluționarea speței date, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va respinge recursul declarat de Judecătoria Chișinău, va admite recursul declarat de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, va casa decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe și va pronunța o nouă hotărâre de respingere a pretențiilor înaintate, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

Conform art. 24 alin.(3) al Legii contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000, la examinarea în instanța de contencios administrativ a cererii în anulare, sarcina probațiunii este pusă pe seama pârâtului, iar în materie de despăgubire, sarcina probațiunii revine ambelor părți.

Conform art. 26 alin.(1) al Legii contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000, actul administrativ contestat poate fi anulat, în tot sau în parte, în cazul în care: a) este ilegal în fond ca fiind emis contrar prevederilor legii; b) este ilegal ca fiind emis cu încălcarea competenței; c) este ilegal ca fiind emis cu încălcarea procedurii stabilite.

În conformitate cu art. 130 alin. (1)-(3) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Nici un fel de probe nu au pentru instanța judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanță privitor la relevanța, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea pricinii.

Atât instanța de fond, cât și instanța de apel fiind investite cu judecarea pricinii, eronat au ajuns la concluzia privind temeinicia cererii de chemare în judecată depusă

de Viorica Puica împotriva Judecătoriei Botanica, mun.Chișinău, intervenient accesoriu Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova cu privire la constatarea ilegală a refuzului ce ține de recalcularea salariului, obligarea recalculării salariului și achitării diferenței de salariu pentru o anumită perioadă.

Din materialele pricinii rezultă că prin Decretului Președintelui Republicii Moldova nr.978-III din 26 noiembrie 2002, Viorica Puica (Volcovschi) a fost numită în funcția de judecător și activează în această funcție începând cu 03 decembrie 2002, conform ordinului Ministerului Justiției al Republicii Moldova nr. 82 din 03 decembrie 2002 (f.d.14).

Prin Decretul Președintelui Republicii Moldova nr. 1310-IV din 26 septembrie 2007, Viorica Puica a fost numită în funcția de judecător până la atingerea plafonului de vârstă.

Prin ordinul nr. 226 din 13 noiembrie 2014 al Judecătoriei Botanica, mun.Chișinău, în temeiul art. 4 al Legii privind salarizarea judecătorilor nr. 328 din 23 decembrie 2013, art. 16¹ al Legii privind organizarea judecătorească nr. 514 din 06 iulie 1995, Vioricăi Puica i-a fost stabilit, începând cu 03 decembrie 2014, salariul de funcție în cuantum de 3, 5 salarii medii pe economie (f.d.15).

Conform art. 1 alin. (2) al Legii contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000, orice persoană care se consideră vătămată într-un drept al său, recunoscut de lege, de către o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri, se poate adresa instanței de contencios administrativ competente pentru a obține anularea actului, recunoașterea dreptului pretins și repararea pagubei ce i-a fost cauzată.

Conform art. 14 alin. (1) al Legii contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000, persoana care se consideră vătămată într-un drept al său, recunoscut de lege, printr-un act administrativ va solicita, printr-o cerere prealabilă, autorității publice emitente, în termen de 30 de zile de la data comunicării actului, revocarea, în tot sau în parte, a acestuia, în cazul în care legea nu dispune altfel.

Astfel, reclamanta nefiind de acord cu calculul efectuat de Judecătoria Botanica, mun.Chișinău la achitarea salariului, a solicitat prin cerere prealabilă, recalcularea și achitarea salariului pentru perioada 03 decembrie 2014-01 aprilie 2015, rezultând din faptul că a fost modificat gradul de salarizare în raport cu vechimea în funcția de judecător (f.d.7).

Prin răspunsul nr.5.14-1967 din 30 martie 2015, Judecătoria Botanica, mun.Chișinău a menționat că salariul judecătorilor se calculează cu respectarea prevederilor Legii privind salarizarea judecătorilor nr. 328 din 23 decembrie 2013, Legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative nr. 146 din 17 iulie 2014, Hotărârea privind controlul constituționalității unor prevederi ale Legii nr.146 din 17 iulie 2014 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (salarizarea funcționarilor publici din cadrul instanțelor judecătorești și a judecătorilor) nr. 25 din 06 noiembrie 2014 (f.d.10).

Conform art. 16 alin. (1) al Legii contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000, persoana care se consideră vătămată într-un drept al său, recunoscut de lege, printr-un act administrativ și nu este mulțumită de răspunsul primit la cererea prealabilă sau nu a primit nici un răspuns în termenul prevăzut de lege, este

în drept să sesizeze instanța de contencios administrativ competentă pentru anularea, în tot sau în parte, a actului respectiv și repararea pagubei cauzate.

Prin cererea de chemare în judecată depusă împotriva Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău, intervenient accesoriu Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, concretizată la 25 august 2016, Viorica Puica a solicitat constatarea ca fiind ilegal refuzul Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău privind recalcularea salariului și să fie obligată să achite diferența de salariu, pentru perioada 03 decembrie 2014 – 01 aprilie 2015, în mărime de 3779,46 lei, invocând că eronat i-a fost calculat salariul (f.d.142).

Colegiul relevă că Judecătoria Botanica, mun. Chișinău corect a calculat și a achitat salariul reclamantei Viorica Puica rezultând din prevederile legale în vigoare, însă instanțele ierarhic inferioare eronat au ajuns la concluzia privind temeinicia acțiunii, or, această concluzie este o consecință a interpretării eronate a normelor de drept material în raport cu circumstanțele pricinii.

Conform art. 1 alin.(1) al Legii privind salarizarea judecătorilor nr. 328 din 23 decembrie 2013 (în vigoare în perioada de referință), prezenta lege reglementează modul și condițiile de salarizare a judecătorilor, inclusiv cuantumul salariilor de funcție ale acestora, instituind un sistem unitar de salarizare a judecătorilor bazat pe salariul mediu pe economie realizat în anul precedent celui de gestiune drept unitate de referință.

Conform art. 3 alin. (1) al Legii privind salarizarea judecătorilor nr. 328 din 23 decembrie 2013 (în vigoare în perioada de referință), pentru activitatea desfășurată, judecătorul are dreptul la un salariu lunar care constă din: a) salariul de funcție; b) sporul pentru exercitarea unor funcții de conducere.

Conform art. 4 alin. (1) al aceeași Legi, salariul de funcție al judecătorului se stabilește în funcție de nivelul instanței judecătorești la care acesta își desfășoară activitatea și de vechimea în muncă în funcția de judecător.

Conform aliniatului 2 al aceluiași articol, salariul de funcție al judecătorului din cadrul instanței judecătorești se stabilește în cuantum de: a) 3,0 salarii medii pe economie pentru judecătorul care are o vechime în muncă în funcția de judecător de până la 6 ani; b) 3,2 salarii medii pe economie pentru judecătorul care are o vechime în muncă în funcția de judecător de la 6 la 12 ani; c) 3,5 salarii medii pe economie pentru judecătorul care are o vechime în muncă în funcția de judecător de peste 12 ani.

Conform art. 7 alin. (2) al Legii privind salarizarea judecătorilor nr. 328 din 23 decembrie 2013, salariul judecătorului se stabilește în limitele și în condițiile prevăzute de prezenta lege și de actele normative de punere în aplicare a acesteia, printr-un act administrativ al președintelui instanței judecătorești în cadrul căreia își desfășoară activitatea judecătorul, iar în cazul judecătorilor și al judecătorilor-asistenți din cadrul Curții Constituționale – printr-un act administrativ al președintelui Curții.

Conform art. 10 al Legii privind salarizarea judecătorilor nr. 328 din 23 decembrie 2013, prevederile art.4 din prezenta lege se pun în aplicare după cum urmează: a) de la 1 ianuarie 2014, salariile de funcție ale judecătorilor vor fi plătite în cuantum de 80% din salariile de funcție prevăzute la articolul 4; b) de la 1 aprilie

2015, salariile de funcție ale judecătorilor vor fi plătite în cuantum de 90% din salariile de funcție prevăzute la articolul 4; c) de la 1 aprilie 2016, salariile de funcție ale judecătorilor vor fi plătite în cuantum deplin conform articolului 4.

Astfel, prin ordinul nr. 226 din 13 noiembrie 2014 al Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău, în temeiul art. 4 al Legii privind salarizarea judecătorilor nr. 328 din 23 decembrie 2013, art. 16¹ al Legii privind organizarea judecătorească nr. 514 din 06 iulie 1995, Vioricăi Puica i-a fost stabilit, începând cu 03 decembrie 2014, salariul de funcție în cuantum de 3,5 salarii medii pe economie (f.d.15).

Colegiul reiterează că reclamanta pretinde calcularea salariului și achitarea diferenței de salariu pentru perioada 03 decembrie 2014-01 aprilie 2015, după formula $3765,10 \text{ lei} + 459,90 \text{ lei}$ (diferența între salariul mediu prognozat pe anul 2014-4225 lei și salariul mediu realizat pe anul 2013-3765,10 lei) $\times 3,5 \times 80\% = 11830 \text{ lei}$, exprimându-și dezacordul cu calculul efectuat de pârât și anume după formula $3765,10 \text{ lei}$ (diferența între salariul mediu pe economie realizat lei și diferența între salariul anterior și cel calculat după modificare) $\times 3,5 \times 80\% + 274 \text{ lei} = 10816 \text{ lei}$.

Colegiul notează că Regulamentul cu privire la reglementarea activității Ministerului Finanțelor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1265 din 14 noiembrie 2008, statuează conform pct. 6 subpct. 83 că una din atribuțiile principale ale Ministerului Finanțelor este de a înregistra anual, în legătură cu modificarea structurii instituției sau a condițiilor de salarizare conform actelor legislative și normative, schemele de încadrare a personalului în autoritățile publice și în instituțiile subordonate și aprobă formularul-tip al acestora, iar conform subpct.84, de a participa la elaborarea propunerilor pentru implementarea prevederilor legislației privind salarizarea angajaților din sectorul bugetar.

Tot aici, este de menționat că înregistrarea anuală în sensul pct.6 al subpct. 83 se efectuează în conformitate cu Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 1001 din 26 decembrie 2011 privind punerea în aplicare a unor acte legislative și Ordinul Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova cu privire la aprobarea formularelor-tip ale schemelor de încadrare pentru personalul angajat în sectorul bugetar nr. 55 din 11 mai 2012.

În acest sens, pentru perioada 2014-2015, schema de încadrare a Judecătoriei Botanica mun. Chișinău, a fost aprobată de către Consiliul Superior al Magistraturii conform procedurii stabilite, verificată și înregistrată la Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, în vigoare începând cu:-01 ianuarie 2014, data implementării noilor condiții de salarizare a judecătorilor în baza Legii nr. 328 din 23 decembrie 2013, în care sunt stabilite salariile judecătorilor cu aplicarea formulei de calcul al salariului prevăzut conform articolului 1, articolului 4 și a articolului 10 al Legii respective. Conform formulei, salariul judecătorului este egal cu salariul mediu pe economie stabilit anual de Guvern drept unitate de referință (4225 lei, salariul mediu prognozat pentru anul 2014, Hotărârea Guvernului nr.1000 din 13 decembrie 2013), multiplicat la vechimea în muncă în funcția de judecător și la cuantumul stabilit de la 01 ianuarie 2014, (care prevede stabilirea și achitarea salariilor de funcție ale judecătorilor în cuantum de 80% din salariile de funcție prevăzute la articolul 4). Conform normelor stabilite, salariul judecătorului cu o vechime în muncă în funcția

de judecător de la 6 până la 12 ani începând cu 1 ianuarie 2014, a constituit 10816 lei ($42251 \text{ lei} * 3,2 * 0,80 = 10816 \text{ lei}$).

Din 01 septembrie 2014 a fost modificată Legea nr. 328 din 23 decembrie 2013, prin Legea nr.146 din 17 iulie 2014 și s-a indicat că salariul judecătorilor se va stabili cu aplicarea formulei de calcul conform prevederilor articolului 1, articolului 4 și articolului 10 al Legii prenotate și cu utilizarea drept unitate de referință al salariului mediu pe economie realizat în anul precedent celui de gestiune. Salariul mediu pe economie realizat în anul 2013 a constituit 3765,1 lei și a fost publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.66-71 din 21 martie 2014. Stabilirea și achitarea salariilor de funcție ale judecătorilor începând cu 1 septembrie este în același quantum de 80% din salariile de funcție prevăzute la articolul 4 al Legii. Conform normelor stabilite, salariul judecătorului cu o vechime în muncă în funcția de judecător de la 6 până la 12 ani, începând cu 01 septembrie 2014, a constituit 9639 lei ($3765,1 \text{ lei} * 3,2 * 0,80 = 9639 \text{ lei}$).

Conform explicației nr.01-4374 din 29 octombrie 2014 a Ministerului Muncii Protecției Sociale și Familiei al Republicii Moldova, principiul general stabilit în legislația în vigoare cu privire la salarizarea angajaților din sectorul bugetar (Legea nr.355- XVI din 23 decembrie 2005 cu privire la sistemul de salarizare în sectorul bugetar și Legea nr.48 din 22 martie 2012 privind sistemul de salarizare a funcționarilor publici) este că, quantumul lunar total al salariului angajatului nu poate fi diminuat.

La acest capitol, Colegiul remarcă că conform art. 14 al Legii cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică nr. 199 din 16 iulie 2010, salarizarea persoanelor cu funcții de demnitate publică se efectuează în modul, în condițiile și în mărimile prevăzute de Legea nr.355-XVI din 23 decembrie 2005 cu privire la sistemul de salarizare în sectorul bugetar sau de Legea salarizării nr.847-XV din 14 februarie 2002.

Or, conform Anexei a acestei Legi, funcția de judecător constituie o funcție de demnitate publică.

Însă, concomitent Colegiul reține că salariile judecătorilor începând cu 21 ianuarie 2014 au început a fi calculate conform Legii privind salarizarea judecătorilor nr. 328 din 23 decembrie 2013, fiind o lege specială, iar în contextul prevederilor art. 6 alin.(3) al Legii privind actele legislative nr. 780 din 27 decembrie 2001, are prioritate la aplicare.

Colegiul menționează că prevederile Legii nr.146 din 17 iulie 2014 (conform căreia s-a modificat Legea nr. 328 din 23 decembrie 2013), cu excepția unor articole, se aplică de la 1 septembrie 2014, dar și ținând cont de faptul că, noile salarii de funcție ale judecătorilor sunt stabilite începând cu 1 ianuarie 2014, salariile judecătorilor în vigoare de la 1 septembrie 2014 urmau să fie achitate în quantumul stabilit conform schemei de încadrare în vigoare de la 1 septembrie 2014, cu achitarea diferenței de salariu care este stabilit conform schemei de încadrare în vigoare de la 1 ianuarie 2014.

La caz, diferența de salariu a constituit suma de 1177 lei (10816 lei - 9639 lei) care urma să fie plătită până la o eventuală modificare a condițiilor de salarizare a judecătorului.

Colegiul precizează că reclamanta Viorica Puica, la 03 decembrie 2014 a ajuns la vechimea în muncă de 12 ani în funcția de judecător. Respectiv, în contextul art. 4 alin. (2) lit. c) al Legii privind salarizarea judecătorilor nr. 328 din 23 decembrie 2013, salariul de funcție al judecătorului din cadrul instanței judecătorești se stabilește în cuantum de 3,5 salarii medii pe economie pentru judecătorul care are o vechime în muncă în funcția de judecător de peste 12 ani, iar salariul Vioricai Puica începând cu 4 decembrie 2014 urma să fie stabilit în mărime de 10542 lei ($3765,1 \text{ lei} \times 3,5 \times 0,80 = 10542 \text{ lei}$). Astfel, diferența de salariu a constituit - 274 lei ($10816 \text{ lei} - 10542 \text{ lei}$), care urma să fie plătită până la o eventuală modificare a condițiilor de salarizare a judecătorului.

În această ordine de idei, Colegiul reiterează că salariul în schema de încadrare începând cu 01 ianuarie 2015, pentru condițiile întrunite de judecătorul Viorica Puica, urma să fie stabilit în mărime de 10542 lei, cu achitarea acestuia începând cu 04 decembrie 2014 și respectiv achitarea diferenței până la 01 aprilie 2015, or, începând cu 01 aprilie 2015 a fost stabilită o nouă majorare.

La caz, Colegiul apreciază ca fiind raționale și argumentele recurentului invocate în acest sens.

Referitor la supoziția instanței de fond precum că din schemele de încadrare nu este clar dacă pentru funcția ocupată de Viorica Puica a fost majorat salariul conform condițiilor întrunite, Colegiul remarcă că Anexa nr.2 la Ordinul nr. 55 din 11 mai 2012 al Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova (în vigoare în perioada de referință) prevede că schema de încadrare reprezintă documentul în care sunt specificate subdiviziunile structurale, denumirea funcțiilor, precum și salariul corespunzător fiecărei funcții, care stă la baza angajării personalului în cadrul autorității publice.

În această ordine de idei, Colegiul reliefă că din sensul dispoziției incluse în Anexa nr. 2 la Ordinul nr. 55 din 11 mai 2012 rezultă expres conținutul schemei de încadrare și respectiv indicarea datelor de identitate a persoanei ce ocupă funcția inclusă în schema de încadrare, nu constituie o condiție necesară, obligatorie.

În atare circumstanțe, referința instanței de fond la acest aspect nu este pertinentă, în condițiile când aceste scheme de încadrare nu includ datele personale ale deținătorilor funcțiilor, or, în aceste scheme se indică ca element identificator funcția deținută, dar nu și numele și prenumele deținătorului acesteia.

Cu referire la ipoteza instanței de apel precum că modificările operate în Legea privind salarizarea judecătorilor nr. 328 din 23 decembrie 2013 prin Legea nr. 146 din 17 iulie 2014 (în vigoare 01 septembrie 2014) prin introducerea unei formule de calcul rezultând din substituirea în art. 1 al sintagmei „stabilit anual de Guvern” cu „realizat în anul precedent celui de gestiune” ar avea ca efect diminuarea salariului judecătorului ca urmare a micșorării cuantumului bazei de calcul prin schimbarea unității de referință, Colegiul menționează că a fost diminuată baza de calcul, dar cuantumul total lunar al salariului nu a fost micșorat.

Referitor la invocarea de către instanțele ierarhic inferioare a prevederilor art. 20 alin.(2) al Legii salarizării nr. 847 din 14 februarie 2002, precum că reducerea salariilor poate fi cerută, dar nu mai înainte de expirarea unui an de la data stabilirii lor, Colegiul reține că dispoziția normei respective univoc stabilește că această

situație se referă la salariile prevăzute în contractele colective sau individuale de muncă, dar nicidecum în cazul salariilor stabilite prin lege. Or, instanțele inferioare invocând norma data, au eludat textul dispoziției integral, care statuează că reducerea salariilor prevăzute în contractele colective sau individuale de muncă, poate fi cerută de părțile contractante numai după expirarea termenului de valabilitate a contractului colectiv de muncă, dar nu mai înainte de expirarea unui an de la data stabilirii lor.

Respectiv, norma legală invocată în acest sens nu este aplicabilă speței, deoarece salariul judecătorilor este stabilit prin lege și nu prin contract individual sau colectiv de muncă.

Argumentul reclamantei referitor la faptul că nu-i poate fi înrăutățită situația, inclusiv prind discriminare în raport cu alți judecători în aceleași condiții, Colegiul îl consideră neîntemeiat și lipsit de suport probant, or, anumite probe în acest sens nu au fost prezentate.

Or, în sensul art. 2 al Legii cu privire la asigurarea egalității nr. 121 din 25 mai 2012, discriminare reprezintă orice deosebire, excludere, restricție ori preferință în drepturi și libertăți a persoanei sau a unui grup de persoane, precum și susținerea comportamentului discriminatoriu bazat pe criteriile reale, stipulate de prezenta lege sau pe criterii presupuse.

În contextul art. 19 alin. (1) al aceleiași Legi, reclamanta trebuie să prezinte fapte care permit prezumția existenței unui fapt de discriminare, ceea ce la caz nu a fost prezentat. Or, certificatul privind salariul calculat pe numele judecătorului Svetlana Garștea-Bria (f.d.141), nu poate fi reținut în acest sens ca probă, deoarece din textul acestuia nu se identifică elemente discriminatorii, în condițiile când nu este clar începând cu ce dată se calculează vechimea în muncă conform art. 4 alin. (2) lit. c) al Legii nr. 328 din 23 decembrie 2013.

În consecință, Colegiul ajunge la concluzia de a respinge cererea de chemare în judecată depusă de Viorica Puica împotriva Judecătoriei Botanica, mun.Chișinău, intervenient accesoriu Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova cu privire la constatarea ilegală a refuzului ce ține de recalcularea salariului, obligarea recalculării salariului și achitării diferenței de salariu pentru o anumită perioadă.

Referitor la argumentul reclamantei precum că Curtea Constituțională în hotărârea nr. 25 din 06 noiembrie 2014 ar fi indicat că salariul judecătorilor nu poate fi micșorat doar decât în condiții de criză economică, Colegiul îl consideră inaplicabil speței.

Într-adevăr prin hotărârea nr. 25 din 06 noiembrie 2014, Curtea Constituțională s-a expus asupra constituționalității textului „realizat în anul precedent celui de gestiune” din art.1 alin.(1) al Legii nr.328 din 23 decembrie 2013 privind salarizarea judecătorilor, în redacția Legii nr.146 din 17 iulie 2014 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, cu condiția compensării diferenței de salariu pentru judecătorii aflați în funcție la data intrării în vigoare a Legii nr.146 din 17 iulie 2014 pentru modificarea și completarea unor acte legislative și a fost recunoscut constituțional.

De asemenea, din materialele cauzei rezultă că până la modificările survenite-01 septembrie 2014, reclamantei i-a fost calculat un salariu în mărime de 10816 lei

și pentru a nu diminua cuantumul lunar total al salariului, reclamantei i s-a achitat în continuare diferența de salariu, așa după cum a și hotărât Curtea Constituțională în hotărârea menționată supra.

Mai mult ca atât, Colegiul menționează că la momentul în care reclamanta a obținut vechimea în muncă -12 ani și respectiv urma să fie aplicat coeficientul de salarizare -3,5, era în vigoare prevederea legală conform căreia salariul judecătorului se calculează rezultând din salariul „realizat în anul precedent celui de gestiune”.

Astfel, argumentul reclamantei precum că urma să se aplice la calcularea salariului „salariul prognozat pentru anul 2014” este neîntemeiat, ori, prevederea legală în acest sens a fost modificată.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe au fost adoptate contrar normelor de drept în raport cu circumstanțele pricinii, prin interpretarea eronată a acestora, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de admite recursul declarat de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, de a casa decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care se resping integral pretențiile înaintate.

Recursul declarat la 14 martie 2017 de către Judecătoria Chișinău, prin intermediul vicepreședintelui interimar al Judecătoriei Chișinău - Luiza Gafton, împotriva deciziei din 23 decembrie 2016 a Curții de Apel Chișinău, Colegiul consideră necesar de a-l respinge în următoarele circumstanțe.

În conformitate cu art. 430 Cod de procedură civilă, sunt în drept să declare recurs: a) părțile și alți participanți la proces; b) martorul, expertul, specialistul, interpretul și reprezentantul, cu privire la compensarea cheltuielilor de judecată ce li se cuvine.

Colegiul reține că parte în procesul inițiat la data de 29 aprilie 2015 la cererea de chemare în judecată depusă de către Viorica Puica privind constatarea ilegală a refuzului ce ține de recalcularea salariului, obligarea recalculării salariului și achitării diferenței de salariu pentru o anumită perioadă, a fost Judecătoria Botanica, mun.Chișinău.

Conform art. 1 alin. (1) lit. a) al Legii cu privire la reorganizarea instanțelor judecătorești nr.76 din 21 aprilie 2016, sistemul instanțelor judecătorești din Republica Moldova se reorganizează după cum urmează: judecătoriile Centru, Buiucani, Rîșcani, Botanica și Ciocana din municipiul Chișinău fuzionează prin contopire, formând Judecătoria Chișinău.

Conform aliniatului 2 al aceluiași articol, drepturile și obligațiile judecătorilor fuzionate se transmit judecătoriei nou-create conform prevederilor Codului civil al Republicii Moldova.

Conform art. 2 alin. (1) lit. a) al Legii cu privire la reorganizarea instanțelor judecătorești nr.76 din 21 aprilie 2016, judecătoriile nou-create conform art.1 alin.(1) își vor începe activitatea la 1 ianuarie 2017.

Conform art. 4 alin. (1) lit. a) al Legii cu privire la reorganizarea instanțelor judecătorești nr.76 din 21 aprilie 2016, mandatul tuturor președinților și vicepreședinților judecătorilor nou-create conform art.1 alin.(1) încetează de drept la 1 ianuarie 2017.

Prin hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 930/38 din 27 decembrie 2016 „Cu privire la dispunerea interimatului funcției de președinte la instanțele nou-create potrivit Legii nr. 76 din 21 aprilie 2016, privind reorganizarea judecătorească”, a fost desemnat, pentru exercitarea interimatului funcției de președinte, conform Legii nr. 76 din 21 aprilie 2016 privind reorganizarea instanțelor judecătorești, începând cu 1 ianuarie 2017, la Judecătoria Chișinău, Dorin Dulghieru.

Conform aceleași hotărâri, a fost desemnată Luiza Gafton pentru exercitarea interimatului funcției de vicepreședinte, începând cu 1 ianuarie 2017 la Judecătoria Chișinău, sediul Botanica.

Conform art. 16¹ alin. (2) al Legii privind organizarea judecătorească nr. 514 din 06 iulie 1995, vicepreședintele instanței judecătorești exercită funcțiile președintelui instanței judecătorești în cazul absenței acestuia.

Raportând normele de drept citate *supra* la circumstanțele pricinii, Colegiul reține că la materialele pricinii lipsesc înscrisuri conform cărora vicepreședintele interimar al Judecătoriei Chișinău-Luiza Gafton dispune de împuterniciri de a semna cererea de recurs în numele Judecătoriei Chișinău, în condițiile când președintele instanței nu este absent. De altfel, lipsesc confirmări ce ar atesta absența Președintelui interimar al Judecătoriei Chișinău în perioada declarării recursului împotriva deciziei din 23 decembrie 2016.

Or, în contextul dispozițiilor legale enunțate *supra*, funcțiile președintelui instanței judecătorești doar în cazul absenței acestuia, sunt exercitate de către vicepreședinte, ceea ce la caz nu a fost confirmat.

În consecință, Colegiul conchide că vicepreședintele interimar Luiza Gafton declarând recurs în numele Judecătoriei Chișinău, nu a fost în drept de a semna și a depune acest recurs, în condițiile când legislația în vigoare stabilește imperativ atribuțiile președintelui de instanță și cazurile când acestea sunt exercitate de către vicepreședintele instanței.

În atare circumstanțe, recursul declarat de către Judecătoria Chișinău, prin intermediul vicepreședintelui interimar Luiza Gafton, împotriva deciziei din 23 decembrie 2016 a Curții de Apel Chișinău, urmează a fi respins ca fiind depus de o persoană neîmputernicită.

În conformitate cu prevederile art. 442, art. 444, art. 445 alin. (1) lit. b) și alin. (3) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de către Judecătoria Chișinău ca fiind depus de o persoană neîmputernicită.

Se admite recursul declarat de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova.

Se casează decizia din 23 decembrie 2016 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 13 septembrie 2016 a Judecătoriei Ciocana, mun.Chișinău, adoptate în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Viorica Puica împotriva Judecătoriei Botanica, mun.Chișinău, intervenient accesoriu Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova cu privire la constatarea ilegală a refuzului ce ține de

recalcularea salariului, obligarea recalculării salariului și achitării diferenței de salariu pentru o anumită perioadă, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care:

Se respinge cererea de chemare în judecată depusă de Viorica Puica împotriva Judecătorei Botanica, mun.Chișinău, intervenient accesoriu Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova cu privire la constatarea ilegală a refuzului ce ține de recalcularea salariului, obligarea recalculării salariului și achitării diferenței de salariu.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecătorul

Tatiana Vieru

Judecători

Sveatoslav Moldovan

Mariana Pitic

Nicolae Craiu

Oleg Sternioală